

Liturgie voor de dienst van zondagmorgen

7 augustus 2011 in de Boomgaardkerk te Heerjansdam

VOORBEREIDING

Aanvangslied:	Psalm 87:1,2,3 en 4
Stilgebed	
Bemoediging en groet	
Klein Gloria	Klein Gloria
Verootmoedigingsgebed	
Woord van vergeving	
Lied:	Evang.Lb. 203:1,2 en 3
Wetslezing	
Lied:	Evang.Lb. 166:1 en 3
Gebed om verlichting met de Heilige Geest	
Kinderlied:	Evang.lb. 440:1,2 en 3
Kinderen naar de nevendienst	

DIENST VAN HET WOORD

Schriftlezing:	Handelingen 10:1-23	
Lied:		Gezang 251:1 en 2
Schriftlezing:	Handelingen 10:24-48	
Lied:		Gezang 250:1 en 4
Preek		
Lied:		Gezang 314:1, 3 en 4

DIENST VAN DE GEBEDEN EN GAVEN

Dankgebed, voorbeden, stil gebed, onze Vader	
Inzameling van de gaven	
Slotlied	Evang.Lb.357:1,4 en 5
Zegen, gezongen amen	Gezang 456:3

DIENST VAN HET WOORD

Schriftlezing: Handelingen 10:1-23

1. Een van de inwoners van Caesarea was een centurio van de Italiaanse cohort, die Cornelius heette.
2. Hij was een vroom man die, net als zijn huisgenoten, God vereerde. Hij gaf rijkelijk aalmoezen aan het volk en bad veelvuldig tot God.
3. Op een dag kreeg hij omstreeks het negende uur een visioen, waarin hij duidelijk zag hoe een engel van God zijn huis binnenkwam. Hij hoorde hem zeggen: 'Cornelius!'
4. Hij staarde de engel verschrikt aan en vroeg: 'Wat is er, heer?' De engel antwoordde: 'Je gebeden en aalmoezen zijn door God als offer aanvaard.'
5. Stuur daarom een paar van je mannen naar Joppe om Simon te halen, die ook wel Petrus wordt genoemd.
6. Hij verblijft bij een leerlooier die eveneens Simon heet en in een huis aan zee woont.'
7. Toen de engel die met hem had gesproken was weggegaan, liet Cornelius twee dienaren bij zich komen en een vrome soldaat uit zijn gevolg.
8. Nadat hij had uitgelegd waar het om ging, stuurde hij hen naar Joppe.
9. De volgende dag, nog voordat de afgezanten van Cornelius in Joppe waren aangekomen, ging Petrus omstreeks het middaguur naar het dak van het huis om daar te bidden.
10. Maar hij kreeg honger en wilde iets eten. Terwijl er eten voor hem werd klaargemaakt, werd hij gegrepen door een visioen.
11. Hij zag hoe vanuit de geopende hemel een voorwerp dat op een groot linnen kleed leek aan vier punten op de aarde werd neergelaten.
12. Op het kleed bevonden zich alle lopende en kruipende dieren van de aarde en alle vogels van de hemel.
13. Hij hoorde een stem zeggen: 'Ga je gang, Petrus, slacht en eet.'
14. Maar Petrus antwoordde: 'Nee, Heer, in geen geval, want ik heb nog nooit iets gegeten dat verwerpelijk of onrein is.'
15. En voor de tweede maal hoorde hij de stem: 'Wat God rein heeft verklaard, zul jij niet als verwerpelijk beschouwen.'
16. Tot driemaal toe hoorde hij de stem, en direct daarna werd het voorwerp weer in de hemel opgenomen.
17. Petrus vroeg zich verbijsterd af wat de betekenis kon zijn van het visioen dat hij had gezien. Juist op dat moment arriveerden de afgezanten van Cornelius bij de poort, nadat ze overal navraag hadden gedaan naar het huis van Simon.
18. Ze trokken door geroep de aandacht van de bewoners en vroegen of Simon Petrus in dit huis verbleef.
19. Terwijl Petrus nog nadacht over het visioen, zei de Geest tegen hem: 'Er zijn hier drie mannen die naar je op zoek zijn.'
20. Ga meteen naar beneden en ga zonder aarzelen met hen mee, want ik heb hen gezonden.'
21. Petrus ging naar beneden en zei tegen de mannen: 'Ik ben degene die u zoekt. Wat is de reden van uw komst?'
22. Ze antwoordden: 'Cornelius, een centurio, een rechtvaardig man die God vereert en bij het hele Joodse volk in aanzien staat, heeft van een heilige engel opdracht gekregen u naar zijn huis te laten komen om te luisteren naar wat u te zeggen hebt.'
23. Daarop nodigde Petrus de mannen uit om binnen te komen en bood hun onderdak.

Lied:

Gezang 251:1 en 2

Schriftlezing: Handelingen 10:24-48

23. De volgende dag ging hij samen met hen op weg, en enkele broeders uit Joppe gingen met hem mee.
24. Een dag later kwam hij in Caesarea aan, waar hij werd opgewacht door Cornelius, die zijn familieleden en zijn naaste vrienden bijeen had geroepen.
25. Toen Petrus het huis wilde binnengaan, kwam Cornelius hem tegemoet, en hij wierp zich eerbiedig voor zijn voeten ter aarde.
26. Maar Petrus hielp hem overeind en zei: 'Sta op. Ik ben ook maar een mens.'
27. Al pratend met Cornelius ging hij naar binnen, waar hij een groot aantal mensen aantrof.
28. Hij zei tegen hen: 'U weet dat het Joden verboden is met niet-Joden om te gaan en dat ze niet bij hen aan huis mogen komen, maar God heeft me duidelijk gemaakt dat ik geen enkel mens als verwerpelijk of onrein mag beschouwen.
29. Daarom heb ik me niet verzet toen ik naar u toe werd gestuurd. Mag ik weten waarom u mij hebt laten komen?'
30. Cornelius antwoordde: 'Vier dagen geleden zei ik op ditzelfde tijdstip in mijn huis het namiddaggebed toen er opeens een man in een stralend gewaad voor me stond,
31. die me als volgt toesprak: "Cornelius, je gebed is verhoord en God heeft je aalmoezen aanvaard.
32. Stuur daarom iemand naar Joppe om Simon, die ook Petrus genoemd wordt, te laten komen; hij verblijft bij Simon, de leerlooier, in een huis aan zee."
33. Ik heb meteen een paar mannen naar u toe gestuurd, en het is goed dat u gekomen bent. We zijn hier ten overstaan van God bijeen om te luisteren naar alles wat u door de Heer is opgedragen.'
34. Daarop nam Petrus het woord en zei: 'Nu begrijp ik pas goed dat God geen onderscheid maakt tussen mensen,
35. maar dat hij zich het lot aantrekt van iedereen, uit welk volk dan ook, die ontzag voor hem heeft en rechtvaardig handelt.
36. God heeft aan de Israëlieten bekendgemaakt dat hij door Jezus Christus het goede nieuws van de vrede is komen brengen. Deze Jezus is de Heer van alle mensen.
37. U weet wat er in heel het Joodse land is gebeurd, hoe het begon in Galilea, hoe God, na de doop waartoe Johannes opriep,
38. Jezus uit Nazaret met de heilige Geest heeft gezalfd en met kracht heeft bekleed. Hij trok als weldoener door het land en genas iedereen die in de macht van de duivel was, want God stond hem bij.
39. Wij zijn de getuigen van alles wat hij gedaan heeft, in het land van de Joden en ook in Jeruzalem. Zeker, ze hebben hem gedood door hem aan een kruishout te hangen,
40. maar God heeft hem op de derde dag weer tot leven gewekt en hem aan de mensen laten verschijnen,
41. niet aan het hele volk, maar aan enkele getuigen die daartoe door God waren aangewezen, aan ons namelijk, die samen met hem gegeten en gedronken hebben nadat hij uit de dood was opgestaan.
42. Hij heeft ons opgedragen daarvan getuigenis af te leggen en aan het volk bekend te maken dat hij het is die door God is aangesteld als rechter over de levenden en de doden.
43. Van hem getuigen alle profeten dat iedereen die in hem gelooft door zijn naam vergeving van zonden krijgt.'
44. Terwijl Petrus nog aan het woord was, daalde de heilige Geest neer op iedereen die naar zijn toespraak luisterde.
45. De Joodse gelovigen die met Petrus waren meegekomen, zagen vol verbazing

- dat ook heidenen het geschenk van de heilige Geest ontvingen,
46. want ze hoorden hen in klanktaal spreken en God prijzen. Toen merkte Petrus op:
47. 'Wie kan nu nog weigeren deze mensen met water te dopen, nu ze net als wij de heilige Geest hebben ontvangen?'
48. En hij gaf opdracht hen te dopen in de naam van Jezus Christus. Daarna vroegen ze hem of hij nog enkele dagen wilde blijven.

Lied:

Gezang 250:1 en 4

‘Wie kan nu nog weigeren deze mensen met water te dopen, nu ze net als wij de heilige Geest hebben ontvangen?’ En hij gaf opdracht hen te dopen in de naam van Jezus Christus. – Handelingen 10:47

Gemeente van onze Here Jezus Christus, vindt u het ook niet opmerkelijk dat Jezus bij zijn hemelvaart opdracht geeft om het evangelie te verkondigen aan al de volken en dat een apostel als Petrus die boodschap kennelijk toch niet goed heeft meegekregen. Waarom? Nou, gezien zijn aarzelingen om zich met heidenen in te laten. Hij had het wel van Jezus gehoord: gaat dan heen maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt ze. Maar hij had grote moeite om naar de heidenen toe te gaan.

Terwijl Jezus gezegd had: maar wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van Mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, *tot aan de uiteinden van de aarde!* Doopt de volken! Duidelijker kan het toch niet! Petrus had het na Pinksteren nog niet begrepen. Want dat blijkt wel uit het verhaal dat we gelezen hebben. Er is heel wat voor nodig om Petrus zover te krijgen voordat hij naar de heidenen gaat. God moet zelf ingrijpen door een engel te sturen naar ene Cornelius een Joodse legeroverste, een heiden die God vereerde en door in een visioen e.e.a. aan Petrus tot drie maal toe duidelijk te maken.

Een behoorlijk hardnekkig geval van tegenstribbelen vind u ook niet? Drie keer moest een stem tegen hem zeggen wat God rein heeft verklaard, zul jij niet als verwerpelijk beschouwen! Pas na die derde keer was Petrus zover dat de heilige Geest hem kon bewegen om zonder tegenstribbelen mee te gaan naar het huis van die heiden Cornelius. Weliswaar een vereerder van de God van Israël, een weldoener van het volk, maar ja, toch een heiden en daar ga je als Jood niet mee om. Wat een moeite heeft God moeten doen om ze met elkaar in contact te brengen. Een engel, een visioen, en de heilige Geest die op dringende toon tot Petrus sprak! Maar Petrus gaat mee en het contact ontstaat. En wat op Pinksteren gebeurde herhaalde zich.

Toen werd de heilige Geest uitgestort op Joden die bijeen waren in de bovenzaal, nu op de heidenen, Cornelius en die bij hem waren in zijn huis. En dat terwijl Petrus nog aan het preken is. Nou ja, wat is dit nu! Wie kan nu nog weigeren deze mensen met water te dopen, nu ze net als wij de heilige Geest hebben ontvangen? Op die halve preek van Petrus werden die mensen gelijk gedoopt in de naam van Jezus Christus. Met de doop moet je niet wachten, we zien dat ook bij de kamerling van Morenland. Geloof je in Jezus als je Redder? Ja ik geloof. Huppekee, gelijk dopen. Niet wachten!

Wat ook heel opvallend is, is dat Petrus die doop van deze heidenen kennelijk moet verdedigen tegenover de andere apostelen! We hebben hoofdstuk 12 niet gelezen, maar Petrus roept het haast als een verzuchting uit: als God hun wegens hun geloof in de Heer Jezus Christus hetzelfde geschenk wilde geven als ons, namelijk de heilige Geest, *hoe had ik Hem daar dan van kunnen weerhouden?*

Ja, het is echt een excuus van Petrus aan de apostelen, want er staat namelijk achter: *toen waren ze gerustgesteld*. Met andere woorden, voordat Petrus zijn aan zijn verslag begonnen was, waren ze eigenlijk zeer verontrust wat Petrus gedaan had met die heidenen. Zomaar bij ze binnen gaan en ze dopen, hoe haalt hij het in zijn hoofd!

Nou daar blijkt wel uit dat het niet alleen Petrus is die Jezus woorden niet begrepen heeft. Ook de andere apostelen hebben kennelijk bij Jezus hemelvaart wel iets gehoord over dat het evangelie naar de volken moest, maar ze hebben het in elk geval niet als een opdracht gezien om gelijk uit te gaan en het evangelie naar de heidenen te brengen.

Nu waren ze wel in Samaria geweest, maar ze kwamen ook daar pas in actie nadat Filippus, uw weet wel een van die zeven nieuwe diakenen, daar het evangelie ging verkondigen. Pas toen de apostelen hoorden dat die half-joden, half heidenen, die verachte Samaritanen het geloof in Jezus hadden aanvaard, kwamen ze zelf in beweging en gingen ze naar Samaria.

Ze legden ze daar de nieuwe gelovigen de handen op ter vervulling met de heilige Geest, kennelijk was Filippus dat vergeten te doen of hij wist niet hoe het moest en of hij dat wel mocht doen als diaken. Zaten nou die apostelen dan op hun achterwerk maar af te wachten in Jeruzalem? Dat kun je jezelf afvragen. Nee, als je Handelingen leest, dan zijn de apostelen juist zeer actief bezig! Je ziet ze steeds bezig met de verkondiging en allerlei wonderen en tekenen doen, maar ze waren vooral gericht op het eigen Joodse volk. En is dat ze helemaal kwalijk te nemen? Je kunt gerust geloven dat ze daar hun handen in eerste instantie vol aan hebben gehad.

Maar het is God zelf die door een eerste vervolging, waardoor christenen zich meer gingen verspreiden en dan door allerlei ingrijpen de apostelen *wel moest bewegen* om grotere cirkels te trekken dan het eigen oude vertrouwde wereldje. Want ze zullen in het begin echt nog wel gedacht hebben: je gooit toch geen parels voor de zwijnen en je geeft het brood toch niet aan de honden, dus de heidenen. Dat hadden ze toch van Jezus geleerd! Eigen volk eerst! Je kunt dat vandaag ook horen, eigen volk eerst. In populistische politiek, maar soms ook in de kerk. Eigen volk eerst, eerst de gemeente.

Dat is wel zo. Het moet ook in Jeruzalem beginnen, en *pas daarna* naar Samaria, en *pas daarna* tot aan de uiteinden van de wereld. Maar de heilige Geest was het er helemaal niet mee eens dat de apostelen zo opgingen in hun werk te Jeruzalem, dat ze hun opdracht om die bredere cirkels te trekken in de wereld zouden vergeten! Vandaar steeds weer Gods ingrijpen. Gaan jullie apostelen niet, nou dan roep ik wel een diaken als Filippus die eigenlijk voor de armen moest zorgen, maar door God gepromoveerd werd tot evangelist of dan roep ik wel een man als Paulus, de dertiende apostel.

Maar hoe moet het dan met de mensen in Jeruzalem? Wie moet dan voor de mensen thuis zorgen? Zij moeten toch ook verzorgd worden met het Woord! Ze hadden het er maar druk mee, die apostelen. Ja, maar had Jezus niet ook gezegd dat de goede herder 99 schapen achter liet om dat ene verdwaalde te zoeken en te vinden?

Het is toch vreemd dat de apostelen gerustgesteld moesten worden door Petrus, dat hij bij heidenen in huis was geweest. Wat een reserves moeten er toch bij die Joodse mannen hebben gezeten om in contact te treden met heidenen! Het verhaal van dat visioen met dat laken is exemplarisch voor die reserve om met heidenen om te gaan. Waar kwam nou die angst bij de apostelen vandaan voor de omgang met niet-joden?

Dat zat hem in de Joodse wet. Het volk Israël mocht zich volgens de Tora niet vermengen met de heidenen. Dat had als hoofdreden dat ze dan de God van Israël zouden kwijtraken en andere goden zouden gaan nalopen. Zoiets als: waar je mee omgaat wordt je mee besmet. Maar na de komst van Jezus Christus waren er heel andere dingen aan de orde. Niet in ons isolement moest langer de kracht liggen, om Abraham Kuipers woorden te gebruiken, maar in God die de Messias belijdende Joden de kracht zou geven om in de ontmoeting met heidenen het geloof staande te houden. En in de heilige Geest die de harten van niet-Joden zou overtuigen van zonde gerechtigheid en oordeel. Want dat had Jezus al gezegd.

De scheidsmuur tussen Joden en heidenen is immers in Christus afgebroken! Daarom had God tegen Petrus gezegd, bij dat visioen met dat laken met die onreine dieren, dat Petrus niet onrein mag verklaren wat God rein heeft verklaard. Dat ging niet over de opheffing van de oude Joodse spijswetten, of dat Petrus tegen de Tora in moest gaan, maar om de opheffing van de regel dat Joden niet met niet-Joden mogen omgaan.

Gelukkig zal Petrus tegen Cornelius zeggen: u weet wel dat het Joden verboden is om met niet-Joden om te gaan en dat ze niet bij hen aan huis mogen komen, maar God heeft me duidelijk gemaakt dat ik geen enkel mens als verwerpelijk of onrein mag beschouwen. Kennelijk keken Petrus en de andere apostelen zo eerst nog wel naar de heidenen, als verwerpelijk en onrein. God maakte Petrus duidelijk dat contact met hen nu wel, om Jezus wil, juist geoorloofd en gewenst is!

Dat zag je al tijdens Jezus leven gebeuren. Want was het niet Jezus zelf al die de grenzen doorbrak? Hij had soms contact met heidenen, waarvan Hij soms zei dat ze zelfs een groter geloof hadden dan zijn volksgenoten. Zoals van die Syro-Fenische vrouw die tegen Jezus in durfde te gaan, toen Jezus zei dat je het brood niet aan de honden, lees heidenen, geeft. Ze zei: maar de hondjes eten toch ook van de kruimels die van de tafel vallen?

Maar wat zegt nou zo'n verhaal, zo'n geschiedenis ons vandaag? Je kunt stil staan bij al die wonderlijke gebeurtenissen. Bij die engel die even langskwam bij Cornelius, bij die wonderlijke verhalen over hoe Cornelius precies werd ingelicht over waar Petrus zich bevond en bij Petrus die dat bijzondere visioen kreeg van dat laken met die onreine dieren erop die hij moest slachten en eten. Wonderlijk allemaal!

Ook hoe de timing van God was na dat visioen, dat die mannen daar precies op het moment voor de deur stonden, terwijl Petrus zich verbijsterd afvroeg wat het visioen betekende. Maar ook dat de Geest van God precies op het moment viel op al die aanwezigen dat Petrus daar in huis was. Je kunt wel van al die bijzondere dingen leren dat God soms op bijzondere wijze de dingen leidt en ingrijpt in het leven van mensen in bepaalde situaties.

Maar onze alledaagse ervaring is meestal niet zo. Het is niet Gods bedoeling dat we gaan zitten wachten op speciale ervaringen en wonderlijk ingrijpen van bovenaf, al moeten we steeds alert blijven op signalen van Boven. Wat zouden we er nog meer van kunnen leren? Ik denk de volgende dingen:

Allereerst dat we onszelf de vraag stellen: *wat is het nu precies dat wij niet altijd gelijk de opdracht, die God aan ons geeft, vervullen*. Dat heeft niet altijd te maken met dat wij alleen maar aan onszelf denken of helemaal onze eigen zin willen doen. Hoewel dat ook vaak voortkomt. Deze geschiedenis leert ons dat er ook situaties zijn dat je best ijverig voor God bezig kan zijn, zoals die apostelen waren. Ze werkten keihard aan de opbouw van de gemeente van Jeruzalem.

Maar Gods bedoeling was dat ze verder zouden kijken dan de eigen moedergemeente. Maar geldt dat niet ook voor ons vandaag? We kunnen als gemeente zo naar binnen gericht zijn, dat we de wereld buiten ons totaal niet in het vizier hebben. Het evangelie moet naar buiten toe. Je kunt je de vraag stellen: wat betekenen wij als gemeente voor de niet gelovige bewoners van ons dorp. Denk aan het betrekken van mensen bij een project als Hart voor mensen, wat zou u, wat zou jij kunnen doen om mensen mee te nemen?

Het tweede is dat we *meer en beter afgestemd zouden moeten worden als gemeente in het verstaan van Gods stem*. Niet wat wij denken dat goed is, maar je steeds bij alles afvragen: wat is nou Gods bedoeling met ons als gemeente? Hoe wil God dat wij toekomen aan onze grote opdracht om het evangelie ook naar andere mensen te brengen in onze directe omgeving? Laten we er niet bang voor zijn dat waar je mee omgaat je ook automatisch mee wordt besmet. We zouden vriendschappen om Christus wil met mensen moeten durven sluiten die heel anders leven dan wij. *Niet om een vriend van de wereld te worden*, maar om die mensen een kans op bekering te geven!

Want wij als gemeente zijn geen doel in onszelf! We hebben een heilige opdracht om uit te gaan naar mensen die de Here God en de Here Jezus nog niet kennen. Dat veronderstelt keer op keer dat we steeds blijven bidden om de leiding van Gods Geest in ons leven bij alles wat we doen. Dat we ons over onze eigen reserves heen zetten om naar de ander toe te gaan. Hoe kunnen wij een verschil maken in ons dorp, hoe bereiken we niet gelovige mensen? Want God de Vader en Jezus houdt ook van onze buurman of buurvrouw.

Het derde is dat we dus moeten leren is dat we onze gene opzij moeten zetten als het gaat om het contact met niet-gelovigen rond het geloof. Dat we de vrijmoedigheid ontvangen om omgang te hebben met wereldse mensen die misschien een compleet ander leven leiden dan wij. Dat we hen leren liefhebben, want God maakt geen onderscheid tussen mensen. Dat ontdekte Petrus. We mogen niet onrein verklaren wat God rein heeft verklaard. God trekt het eeuwig lot aan van alle mensen en dat moeten wij ook doen. Amen.